

FOKUS

Der bor omkring 800 aserbajdsjanere i Århus. De fleste af dem stammer fra det nordlige Iran. Resten er fra den selvstændige republik Aserbajdsjan, som tidligere var en del af Sovjetunionen. Vi var med, da Dansk-Aserbajdsjansk Venskabsforening fejrede nytår i Brabrand.

Nytår på aserbajdsjansk

Vi er i året 1387. Der er pyntet op i den gamle lade på Edwin Rahrsvej i Brabrand.

Her er omkring 50 aserbajdsjanere samlet for at holde deres nytårsfest. Ris, kødboller og retter med kikærter og spinat bliver stillet frem på buffeten.

Også kokken er med. Han hedder Saeid og arbejder som køkkenchef på Det Grønne Hjørne og er fra det nordlige Iran, hvor der bor over 23 mio. aserbajdsjanere. Det er en del flere end i den tidligere sovjetrepublik Aserbajdsjan, som er på størrelse med Østrig og har omkring otte mio. indbyggere. Det aserbajdsjanske folk blev delt under krigen mellem Rusland og Persien for over 150 år siden. Men her i Brabrand er grænserne væk. Kulturen og det fælles sprog, azeri, binder folk sammen.

Gülnara Abdullaeva med det krøllede sorte hår og de intense mørke øjne er vokset op i Sovjetunionen. Som barn i republikken Aserbajdsjan var russisk pensum og det dominerende sprog, men indbyggerne havde mulighed for at lære at tale og skrive deres eget sprog på skoler og universiteter og bevare identiteten. Sådan ser Iran ikke på det. Her er det officielle sprog farsi, som perserne taler.

Möhsen Amini med det glatragede hoved og det lille skæg under læben måtte lære sproget i smug af forældrene. Aserbajdsjanerne i

Tilflytterne

Der bor godt 40.000 mennesker i Århus af udenlandsk herkomst.

Det svarer til 13,5 pct. af byens befolkning. De kommer fra flere end 120 lande på alle kontinenter. Dertil kommer tilflyttere fra andre danske byer.

Vi går i denne artikelserie bag om tilflytterbyen Århus.

Iran føler tætte bånd til moderlandet i nord:

»Vi er heldige, at vi har et land, der giver os næring kulturelt,« siger han.

En gammel tradition

Den aserbajdsjanske nytårsfest, Novruz, er meget ældre end tallet 1387, som kalenderen viser. Her fejres de lysere tider.

På buffeten er der visse regler, der skal overholdes. Først og fremmest skal der være syv ting, som

starter med "s". I dansk oversættelse bliver det: Hvidløg, hyacinter, linser, sesamfrugt og eddike. Dertil en samovar og en levende slørhale. Fisken må vi tænke os til, men resten af ingredienserne pynter buffeten.

En mand, der hedder Djamschid, fortæller, at der også er tradition for, at koranen ligger på bordet. Men her stopper festen for Gülnara.

»Nytårsfesten har ikke noget med religion at gøre. Den første skriftlige kilde, der blev fundet om Novruz, er 3.000 år gammel. Det er en gammel tradition, hvor man fejrer forårets komme,« siger Gülnara.

Hun er træt af religion. Træt af at blive identificeret med sin religion. At hun i folks øjne stigmatiseres som muslim frem for den, hun er. Læge. Mor. Dansker. Århusianer. Og aserbajdsjaner.

»I republikken Aserbajdsjan er jeg vokset op med ateisme. Det var først, da Sovjetunionen brød sammen, at der kom fokus på religion. På en fornuftig og afslappet måde. Jeg bliver stiktosset, når jeg læser i avisen, at Aserbajdsjan er et islamisk land fyldt med shia-muslimer. Nej, vi har altid haft et afslappet forhold til religion. Selv om vi historisk og kulturelt er muslimer, spiser vi svinekød – ikke kun i min familie, men generelt. Og der er altid vodka, cognac og champagne på bordet til fester,« fortæller hun.

Her i laden i Brabrand er der og-

så vin og øl på bordet. En gruppe er samlet over en flaske gin, der bliver drukket ren sammen med citron- og appelsinskiver.

Religion er en privat sag

»Jeg arbejdede på et tidspunkt på Hjørring Sygehus. Det var op mod jul. Jeg spiste flæskesteg i kantinen – jeg elsker flæskesvær. Så kom der en kollega, jeg ikke havde talt med før, og spurgte: "Hvorfor spiser du svinekød?" Og det kom bag på mig, for jeg er ikke vant til, at folk spørger om religion. For mig er det noget privat. I Aserbajdsjan er religion noget privat – både nu og under sovjet. Her spurgte man aldrig: Er du kristen eller muslim? Hvor mange gange om dagen slår du panden mod jorden? Det var først, da jeg kom til Danmark, jeg blev bevidst om min religion,« siger Gülnara.

Möhsen har været i baren og tager en slurk fra en tuborgflaske og blander sig i snakken. Han er selv ateist, selv om – eller til trods for – at han er vokset op med Islam og sharia-lovgivning.

»Når man flygter fra Iran, et islamisk diktatorisk samfund, så bliver mange imod religion. Trætte af

religion. Folk bliver ikke nødvendigvis ateister, men mere afslappede som den i danske udgave af kristendommen. Så der ligner vi hinanden. Vi er født muslimer, og det er en del af vores kultur. Men der er stor forskel på at være praktiserende muslim og historisk muslim,« siger han.

Millioner af tal

En mand med en guitartaske kommer ind i lokalet. At dømme efter reaktionerne er han temmelig kendt og meget populær blandt de århusianske aserbajdsjanere. I tasken har han en saz, som er en slags langhalset lut. Sammen med en trommeslager slår han tonerne an til en musikalsk rejse mod Mellemøsten. Festen går i gang. De fremmedartede melodier løfter stemningen, og de fleste kan synge med på de traditionelle aserbajdsjanske sange.

Det er langt fra Kim Larsen. Fotografen har fået noget at lave og knipser løs.

»Hvor kommer du fra?« er der én, der spørger.

»Jyllands-Posten,« svarer han. »Aarh, find et andet sted at arbejde.«

Aserbajdsjan – et land i konflikt

Aserbajdsjan plages af en konflikt med armenske separatister over regionen Nagorno-Karabakh.

Karabakh-armenerne har erklæret sig selvstændige og besat

næsten 20 pct. af landets territorium, og det har undervejs resulteret i næsten en million aserbajdsjanske flygtninge.

Begge sider har generelt respek-

teret en våbenhvile, forhandlet på plads af Rusland i maj 1994, og støtter OSCE's fredsproces, der nu går ind i sit femte år. Ikke desto mindre står regeringsbyerne Baku

og Xankandi (Stepanakert i Nagorno-Karabakh-regionen) fortsat langt fra hinanden på de mest centrale punkter: Fra placeringen og sammensætningen af en freds-

bevarende styrke til enklavens politiske status.

Udsigterne til en forhandlingsløsning er stadig usikre.